

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

СХВАЛЕНО

Протокол Вченої ради КВНЗ
«Харківська академія неперервної
освіти»
№ 1 від 27.01.2025

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КВНЗ «Харківська
академія неперервної освіти»
№ 7 від 27.01.2025

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації за темою**

***«Концептуальне оновлення історичної та географічної освіти і
державні стандарти»***

***“Conceptual Renewal of Historical and Geographic Education and State
Standards”***

Укладачі:

Грінченко О.І., старший викладач кафедри соціально-гуманітарної освіти,
Яковлев П.О., старший викладач кафедри соціально-гуманітарної освіти,
канд. юрид. наук

Цільова група: учителі / викладачі історії та географії, які забезпечуватимуть
реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання
кафедри соціально-гуманітарної освіти
24.01.2025 №1

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна, змішана

НАПРЯМИ: розвиток компетентностей відповідно до Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 р. № 1225 «Про затвердження професійного стандарту "Вчитель закладу загальної середньої освіти"» та Порядку підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800.

МЕТА: професійний розвиток учителів / викладачів історії та географії відповідно до державної політики у галузі освіти та забезпечення якості освіти.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ:

1. Забезпечити розвиток / формування / удосконалення набутих компетентностей або набуття нових компетентностей відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 року № 1225, у межах професійної діяльності вчителя / викладача історії та географії.
 - А2. Предметно-методичної компетентності
 - А3. Інформаційно-цифрової компетентності
 - Г3. Оцінювально-аналітичної компетентності
2. Поглибити / розширити знання вчителів / викладачів історії та географії з питань концептуального оновлення історичної та географічної освіти відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти.
3. Удосконалити вміння вчителів / викладачів історії та географії щодо використання сучасних освітніх технологій на уроках історії та географії.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма курсів підвищення кваліфікації за темою «Концептуальне оновлення історичної та географічної освіти і державні стандарти» **розроблена на основі** Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.10.2025 р. № 904 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти.

Актуальність освітньої програми обумовлена необхідністю підготовки вчителів / викладачів історії та географії до концептуального оновлення організації освітнього процесу на уроках історії та географії з використанням актуальних технологій та методик навчання, реалізації вимог Державного стандарту базової середньої освіти.

Освітню програму курсів підвищення кваліфікації за темою «Концептуальне оновлення історичної та географічної освіти і державні стандарти» **розроблено з урахуванням положень:** законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року», від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників», професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 р. № 1225 “Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність учителя.

Обсяг: 60 годин (2 кредити)

Особливості організації освітнього процесу за цією програмою

Основними формами організації освітнього процесу на курсах підвищення кваліфікації за темою «Концептуальне оновлення історичної та географічної освіти і державні стандарти» є лекції теоретичного конструювання, інтерактивні лекції, тренінгові заняття. Специфіка реалізації ОП полягає в засвоєнні нових принципів побудови освітнього процесу на уроках історії та географії відповідно до ідей і вимог Державного стандарту базової середньої освіти.

Науково-педагогічні працівники Академії можуть вносити зміни в запропонований освітньою програмою зміст з метою необхідності своєчасного реагування на конкретні умови, у яких відбувається освітній процес, зазначивши їх в розкладі занять. Загальний обсяг таких змін може досягати до 25%.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- *для очного навчання:* матеріали (презентації) навчальних занять, цифрові освітні ресурси, ноутбук, проектор з інтерактивними функціями / інтерактивна панель;
- *для дистанційного навчання:* матеріали (презентації) навчальних занять, цифрові освітні ресурси, ноутбук.

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- сутності основних ідей, принципів побудови Державного стандарту базової середньої освіти;
- форм, методів, технологій навчання, виховання й розвитку учнів засобами історії та географії;
- цифрових технологій та електронних освітніх ресурсів для навчання учнів історії та географії.

Уміння:

- організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;
- організовувати педагогічну діяльність на засадах сучасних підходів до навчання в НУШ;
- здійснювати оцінювання і аналіз результатів навчання учнів відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- дитиноцентризм;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку.

Компетентності:

- **A2. Предметно-методична** (здатність моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених державними стандартами освіти; здатність формувати і розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності і наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти; здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти);
- **A3. Інформаційно-цифрова** (здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) ресурси; здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі);
- **G3. Оцінювально-аналітична** (здатність здійснювати оцінювання результатів навчання здобувачів освіти; здатність аналізувати результати навчання здобувачів освіти).

КУРИКУЛУМ
курсів підвищення кваліфікації
учителів / викладачів історії та географії за темою
«Концептуальне оновлення історичної та географічної освіти і державні стандарти»

№ з/п	Назва модуля	К-сть год / кредитів
1.	Сучасні нормативні вимоги до організації освітньої діяльності	12 / 0,4
2.	Концептуальні засади оновлення змісту освітньої діяльності	16 / 0,53
3.	Сучасні підходи до організації освітнього процесу	24 / 0,8
4.	Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу	4 / 0,13
5.	Діагностико-аналітичний	4 / 0.13
	Разом год / кредитів	60 / 2

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
курсів підвищення кваліфікації
учителів / викладачів географії за темою
«Концептуальне оновлення географічної освіти і державні стандарти»

№ тем и	Назва модуля, теми	Індекси компетентностей, що розвиваються	Кількість годин
1.	Модуль 1. Сучасні нормативні вимоги до організації освітньої діяльності		
1.1	Законодавчі аспекти професійної діяльності педагога	A3.1, B2.2, Г2.3	2
1.2	Вектори розвитку цифрової компетентності педагога	A3, Д1.3	2
1.3	Використовуємо цифрові технології в освітньому процесі з географії	A3, Д1.3	2
1.4	Концептуальні засади реформування історичної освіти. Концентричний підхід до вивчення історії	A2, Б3	2
1.5	Інформаційна безпека учасників освітнього процесу	A3.1, B2.2, B2.1	2
1.6	Як підготуватися до сертифікації вчителя історії та громадянських дисциплін: поради з практики	A2, Г1, Г3	2
<i>Усього годин за модулем</i>			12
2.	Модуль 2. Концептуальні засади оновлення змісту освітньої діяльності		
2.1	Від державних стандартів до уроку: моделюємо сучасний освітній простір з географії	A2.1, A2.2, Г2	2
2.2	Сучасна модель уроку географії: дизайн, технології, ефективність	A2, Б3.1, Г1	2
2.3	Розвиток ціннісного ставлення до природи України та її та її пізнання	A2.3, B2.3, B2.3	2
2.4	Суспільні процеси епохи глобальних трансформацій у просторі і часі	A2, A3.1, B2.3	2
2.5	Як досягти обов'язкових результатів навчання: геопросторове та системне мислення	A2, A3, Г2	2
2.6	Формуємо громадянську та соціальну компетентності: ціннісний компонент	A2.2, Б1.4, B2.3	2
2.7	Оцінювання результатів навчання з географії: нові підходи та технології	Г2.1, Г3	2
2.8	Нові підходи та особливості оцінювання результатів навчання для громадянської та історичної освітньої галузі	A2.1, Г1, Г3	2
<i>Усього годин за модулем</i>			16
3.	Модуль 3. Сучасні підходи до організації освітнього процесу		
3.1	Діагностика і розробка стратегії подолання навчальних прогалин з географії	A2.2, A2.4, Б1.1	2
3.2	Інноваційність у педагогічній практиці вчителя	A2.4, A3.2, Г2.2	2
3.3	Проектна робота на уроках історії: від ідеї до втілення за допомогою Canva	A2, Б3, Г1	2
3.4	Розвиток критичного мислення вчителя та учнів: взаємозв'язок і стратегії навчання	A2, A3, Г2	2

3.5	SMART-освіта: розвиваємо м'які навички на уроках географії	A2.2, A2.3, A3.3,	2
3.6	Від документального кадру до живого уроку: сучасні методи викладання історії	A2, Б3, Г1	2
3.7	Практичні інструменти розвитку предметних компетентностей з географії	A2.2, Г1.2, Г2.2	2
3.8	Створення онлайн-середовища для успішної підготовки учнів до НМТ з історії України	A3.2, A3.3	2
3.9	Розробка компетентісно орієнтованих інтерактивних практичних робіт у класах НУШ	A2, A3, Г2	2
3.10	Діяльнісний підхід у практичних роботах з історії: синхронний та асинхронний варіанти	A2, A3	2
3.11	Як підготувати учнів до НМТ (блок географії)	A2.2, Г1.1, Г3.2	2
3.12	Публічна історія як спосіб формування національної ідентичності	A2, A3, Г2	2
Усього годин за модулем			24
4.	Модуль 4. Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу		
4.1	Життєстійкість педагогічних працівників в умовах війни: психологічні інструменти самопомоги	Б1.1, Б2.2, Б3.1	2
4.2	Синергія успіху сучасного здобувача освіти: критичне мислення та емоційний інтелект.	Б1, Б3.1, Г2.1	2
Усього годин за модулем			4
5.	Модуль 5. Діагностико-аналітичний		
5.1	Настановне заняття. Вхідне діагностування	Д1	2
5.2	Обмін досвідом. Підсумкове тестування	Д1	2
Усього годин за модулем			4
Разом годин / кредитів за освітньою програмою			60 / 2

Рекомендована література

1. Головіна О. «Нова українська школа». Емпатія, або навіщо говорити з дітьми про почуття. URL: <https://nus.org.ua/articles/empatiya-abo-navishho-govoryty-z-ditmy-pro-pochuttya/>
2. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <http://surl.li/kenu>
3. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
5. ЗНО онлайн. URL: <https://zno.osvita.ua/>
6. Інклюзивне навчання в закладах загальної середньої освіти: керівництво для тренерів: навч.-метод, посіб. Київ, 2018. 174 с.
7. Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році». URL:

<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/66d/ffe/c4c/66dffec4c92d2958213439.pdf>

8. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посібник / Автори-укладачі: О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: АПН, 2002. – 136 с.

9. Інтернет, який ми хочемо – посібник для учителів (TheWebWeWant). URL: <http://surl.li/adchx>

10. Концепцію національно-патріотичного виховання в системі освіти України та Заходи щодо її реалізації до 2025 року (Наказ МОН № 527 від 06.06.2022 року, зі змінами Наказ МОН № 586 від 23 червня 2022 року). URL: <http://surl.li/ceowq>

11. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>

12. Лайфхаки для ефективного спілкування: як комунікувати, що читати та яких помилок уникати. URL: <http://surl.li/cuzxz>

13. Методичні рекомендації: «Небезпечні квести для дітей: профілактика залучення»(схвалені для використання в загальноосвітніх навчальних закладах Науково-методичною комісією з проблем виховання дітей та учнівської молоді Міністерства освіти і науки України (протокол № 3 від 16.06.2017). URL: www.facebook.com/lastradaukraine

14. Наказ Міністерства освіти і науки України від 04.12.2020 № 1504 «Деякі питання професійного розвитку науково-педагогічних працівників» URL: <https://cutt.ly/EFkPV0H>

15. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. N. M. Bibik. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.

16. Нова українська школа: путівник для вчителя 5–6 класів : навчально-методичний посібник / за ред. А. Л. Черній; відп. за вип. В. М. Салтишева. Рівне : РОІППО, 2022. 168 с.

17. Нові вимоги, підходи до оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та його функції: методичні рекомендації [Електронне видання] / А.С. Остапенко, Ю.А. Посмітна, О.І. Грінченко, О.В. Григорович, С.В. Клімова, З.І. Кравченко, О.О. Моліна, Л.Ю. Огньова, Ю.В. Радченко, О.О. Румянцева-Лахтіна, О.М. Саввіч, Л.А. Синиця, С.Б. Ставицький, С.Г. Федченко, Г.С. Яценко.; за заг. редакцією Л.Д. Покроєвої. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2024. – 84 с.

18. Онопрієнко О. В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів: сутність і методика здійснення / О. В. Онопрієнко // Український педагогічний журнал. - 2016. - № 4. - С. 36-42.

19. Осіна Н.А. Технології та інструменти розвитку критичного та креативного мислення. URL: <http://nmc-pto.zp.ua/wp-content/uploads/2015/04/Tehnolohiji-ta-instrumenty-rozvytku-u-krytychnoho-ta-kreatyvnoho-myslennya-Osina-N.A..pdf>

20. Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих МОН України для використання в 5-11 класах ЗЗСО з навчанням українською мовою URL: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/16NyRYEKgeQ4T5BE68La-s2gn0q2MPyIWSWx-Vdw-zmA/edit?gid=337295027#gid=337295027>
21. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання / Олена Пометун. - Київ : [Б. в.], 2007. - 141 с.
22. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 27.12.2019 № 1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>
23. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>
24. Рекомендації щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultativ-navchannia>
25. Соціальні навички – ключ до успішного життя. URL: <http://surl.li/crrbf>
26. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2024/09.08.2024/typova-osvitnya-prohrama-dlya-5-9-klasiv-zzso-1120-vid-09082024.pdf>
27. Універсальний дизайн в освіті: посібник / Під заг. ред. Софій Н. З. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 76 с.
28. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод, посіб. О. Пометун. Київ, 2020. 104 с.
29. Формувальне оцінювання: означення, техніки і інструменти [Електронний ресурс] : [блог] : україн. версія - Режим доступу : <https://formativeasua.blogspot.com/> (дата звернення: 09.05.2022). - Назва з екрана.
30. Що таке емоційний інтелект? URL: <https://kalamar.ua/emotion-intellekt/>
31. Які навички варто розвивати, щоб бути успішними у майбутньому. URL: <http://surl.li/cuzyj>